

Un valencià en el conflicte cors

El passat desembre Ghjuvan Guidu Talamoni va anar al Parlament de Catalunya encapçalant una delegació dels independentistes de Corsica Nazione, la segona força a l'assemblea corsa. L'acompanyaven diversos membres d'aquesta formació, entre els quals hi havia un valencià, Robert Estivalis, un home d'esquerres i independentista cors que va arribar a l'illa fa 35 anys. A Catarroja, el poble on va néixer el 1934 fill d'un jutge de pau represaliat pel franquisme, hi queda el seu germà petit, que ha fet de policia local. I ben a prop, a Massanassa, el seu germà gran fa rutllar un pròsper negoci de mobles. Estivalis assegura que està "partit entre Catarroja i Còrsega".

RICARDO CUGAT

Robert Estivalis és militant del principal partit independentista de Còrsega, Independentzia. Nascut a Catarroja el 1934, Estivalis ha fet un recorregut vital digne de ser novel·lat, que abans de recaure a Còrsega i sentir-se solidari amb les reivindicacions de l'illa, passa per la indústria del moble valenciana, París, la Legió Estrangera i els horrors de la descolonització d'Algèria.

resta de llengües que domina, com el francès, l'italià o el cors.

—Com va anar a parar a Còrsega?

—Era tapisser i tenia una fàbrica de mobles a Catarroja quan l'any 56 o 57 una riuada em va deixar arruïnat. Jo tenia 22 anys i com que no tenia res me'n vaig anar a París amb 1.000 pesetes, 950 de les quals foren per al viatge. A París vaig fer de tapisser, però allà volien paletes i per això no em donaven el permís de residència. Així que el 1960 em vaig apuntar a la Legió Estrangera i m'enviaren a Algèria pocs anys abans de la independència, on vaig fer de sergent de paracaigudistes i m'encarregava de l'armament. Va ser terrible. Els francesos van llevar les armes als algerians que els havien ajudat i deixaren que els de l'FLN els massacraren per traïdors, no feren res per parar-ho. I aleshores va ser quan vaig venir a Còrsega i vaig veure que a l'illa llevaren les terres als corsos i les donaren als colons que havien fet tot el mal a Algèria. Allò va ser molt fotut, sobretot en els últims anys, pensa que tot s'havia acabat el 1962 i el 1965 encara mataben gent.

—Qui?

—Tots. El nostre regiment no va anar a Còrsega fins el 1967. Quan ixes d'una cosa com aquella hi ha moltes coses que et preocupen i ho veus tot d'una altra manera.

—Abans del 1962 la independència d'Algèria era tan improbable com avui la de Còrsega?

—És clar, ningú s'ho pensava. I hi havia algerians que no la volien. Allí l'FLN va fer moltes coses malament, però els francesos encara més.

—És un tema tabú això a França?

Ghjuvan Guidu Talamoni és el president de Corsica Nazione, el segon partit de l'assemblea corsa.

Tot esperant el Senat

El moviment independentista cors està més satisfet que mai després de les Jornades Internacionals celebrades el passat agost. El grup armat Front d'Alliberament Nacional Cors (FLNC) ha consolidat la reunificació de les diverses escissions que havia patit anys enrere i manté la treva, tot i alguns atemptats que segons el grup politicomilitar i el Govern francès no trenquen el procés. Paral·lelament a la reunificació militar també s'ha consolidat la reunificació a nivell polític al voltant del partit Independentzia. Fa una mica més d'un any les formacions Cuncolta Independentista, Collectivu Naziunale, Associu per a Suvrania i Corsica Viva, més altres persones a títol individual, van crear Independentzia. Aquest és el principal partit polític dins la plataforma electoral Corsica Nazione, on també hi ha els Verds francesos i altres grups menors. Corsica Nazione va ser la sorpresa en les darreres eleccions a l'Assemblea corsa, en què va aconseguir un 17% dels vots i 8 escons, tots ells membres d'Independentzia. A aquests processos d'unió s'afegeix la creació d'Unità, un espai de reflexió i opinió política, on hi ha partits i associacions independentistes, autonomistes, trotskistes i altres.

Aquest enfortiment del nacionalisme cors s'esdevé en un moment d'espera del procés de pau cors, el Procés de Matignon. El primer ministre francès, Lionel Jospin ha tirat endavant el seu projecte d'autonomia limitada per a l'illa, fins i tot per sobre d'amics fidels com l'exministre de l'Interior, Jean-Pierre Chevènement. El projecte es va aprovar a l'Assemblea de Còrsega, on per als uns significava l'inici i per als altres el final, i també es va aprovar el 22 de maig passat a l'Assemblea francesa. Ara només queda que sigui ratificat pel Senat, cosa que es preveu que succeeixi a principis de l'any que ve.

Mentrestant el debat continua. Recentment el president de Corsica Nazione, Ghjuvan Guidu Talamoni, ha posat damunt la taula la necessitat de reagrupar els presos corsos a l'illa i no al sud de França com ha començat a fer el Govern Jospin. La qüestió dels presos no estava a l'inici de les negociacions de pau i Talamoni reconeix que no se'ls hi han fet promeses en aquest sentit, però alhora recorda: "Sempre hem dit que no hi hauria acord definitiu sense tenir en compte aquesta qüestió." Talamoni reclama que després d'un any i mig de treva cal que els presos tornin a l'illa, que alguns surtin en llibertat condicional, i que més endavant hi hagi una amnistia, que inclogui també els acusats de delictes de sang.

Precisament el tema de l'amnistia ha provocat un enfrontament intern dins el Partit dels Verds francesos, que cal recordar que tenen secció corsa adscrita a Corsica Nazione. El candidat ecologista a les presidencials, Alain Lipietz es va posicionar aquest estiu a favor de l'amnistia dels presos polítics: "En la història, quan hom acaba una guerra civil hi ha una amnistia." Lipietz, economista i actualment eurodiputat verd, és molt amic de Talamoni i ha fet en més d'una ocasió de mediador entre els nacionalistes corsos i el Govern francès perquè fos possible el Procés de Matignon. Però després de les declaracions sobre l'amnistia, Lipietz ha estat qüestionat dins el seu partit i fins i tot hi ha qui el vol substituir com a presidenciable. La secretaria general dels Verds, Dominique Voynet, ha sortit al pas de la baralla interna assegurant que la possibilitat d'un canvi de candidat està tan poc a l'ordre del dia com l'amnistia. No han faltat, però, les pressions de l'esquerra parisenca perquè Voynet faci callar Lipietz. I més després del tèrbol assassinat a l'exlíder cors François Santoni. *O. C.*

En la imatge, Rigol rep la comitiva corsa al Parlament de Catalunya. La delegació, en la qual també va participar Estivalls, estava encapçalada per Talamoni.

“Fins ara la llengua corsa estava prohibida, i si la parlaves et pegaven com em pegaven a mi a Catarroja si parlava en valencià.”

—Sí, però ara ja se'n comença a parlar, com va fer un general fa poc, encara que després el destituïren i li llevaren la pensió. Cosa que evidencia que encara és un tema perillós.

—Encara s'han d'explicar moltes coses del que va passar a Algèria?

—Sí. El país de la llibertat i la fraternitat va abandonar els seus aliats i els que havien fet la feina bruta. La meua experiència a Algèria va ser la raó principal del meu canvi a Còrsega.

—Quan va arribar a Còrsega ja coneixia la situació de l'illa?

—No, la vaig conèixer quan vaig arribar i em vaig casar amb una corsa. Però sobretot va ser a partir dels Fets d'Alèria al 75 [vegeu requadre].

—Com es va interessar per la lluita d'alliberament nacional de Còrsega?

—Pel que veia. Entre policies i exèrcit hi ha un home armat per cada 40 civils, els corsos estan desposseïts de les seves terres, etc., em feia pensar en el que va passar a Algèria: un poble

que defensa la seua terra, la seua cultura i el dret d'alliberar-se. I la cosa continua, els corsos són maltractats, les escoles només els ensenyen a fer dinar i servir cafè i només els deixen treballar tres mesos. A més, els llocs principals de l'administració els tenen els francesos. El que volem és que els corsos tinguen les mateixes possibilitats.

—Li va ser fàcil ser acceptat a Còrsega, tot i no haver-hi nascut?

—Sí, els corsos són molt familiars, no són com diuen els francesos. Còrsega és un poble que ha estat sempre envaït per la seua posició a la Mediterrània. Però tot aquell que hi arriba i que vol viure a la manera corsa, és cors d'adopció. Jo tinc cinc fills que són tots d'allí.

—I els hi ha pogut ensenyar cors?

—Fins ara el cors estava prohibit, i si el parlaves et pegaven com em pegaven a mi a Catarroja si parlava en valencià. Les famílies han conservat l'idioma, el que passa és que s'ha per-

dut un poc perquè quasi no s'escriu.

—En la seva vinculació amb l'independentisme cors, fins a on es va implicar?

—[Somriu] Jo sóc militant polític d'esquerra i estic d'acord amb la independència de Còrsega. Cada militant s'implica en raó de les seues capacitats, si tu em truques avui és perquè jo he dut les relacions internacionals i treballo més en això, dins el partit Independentzia.

—Vostè ha patit la repressió del Govern francès?

—Ni més ni menys que la resta de corsos.

—La guerra bruta francesa comença i s'acaba amb el prefecte Bonnet?

—La guerra bruta francesa comença l'any 1700 quan aplegaren ací, i s'acabarà el dia de la independència. Demane als catalans de Perpinyà si coneixen a Bonnet!

—El conflicte a Còrsega és una guerra de clans i màfies, com diu sovint la premsa francesa i catalana?

—[Riu] De clans sí, hi ha lluites de poder, però pel que fa a les màfies hauríem de fixar-nos en els que duen coll blanc i llacet i venen ací a bronzajar-se el cul. Els que manen, els que venen armes a Àfrica, els que roben diners al poble, els especuladors immobiliaris, aquests són la màfia. I les màfies estan més a prop del Govern francès que dels independentistes, però als francesos els interessa dir que són els independentistes per desacreditar-los. Quan maten algú pel que sigui, sempre acusen els independentistes.

—Com ha vist el procés de Matignon?

—Mai no he cregut, ni ara ni després, en una solució política d'un govern jacobí, el conec massa. Però si t'ho deuen tot, com a Còrsega, quan et donen alguna cosa és com el primer termini.

—El Procés de Matignon és l'inici o el final de les aspiracions corses?

—Només l'inici. Davant de l'opinió internacional i sobretot d'Europa, França té l'obligació de crear les autonomies. I si al final no ho fa, en aquest sentit quedarà aïllada de tot Europa. Ara que es preparen per a les eleccions presidencials hi ha alguns de la

dreta que també diuen que es podria donar una autonomia a Còrsega, però a ningú més.

—Creu que les eleccions presidencials franceses els perjudicaran?

—Clar, de fet ja estan pegant-se per veure qui és més francès i més jacobí. I no s'adonen que l'opinió pública francesa avui si feren un referèndum votaria per l'alliberament de Còrsega. Fa poc la revista *Paris-Match* va publicar un sondeig en què un 60% de francesos concediria la independència a Còrsega.

—Com cada agost enguany també s'han celebrat les Jornades Internacionals, la cita independentista que es fa a Corti. Com van anar?

—Van ser un gran èxit. Però com sempre, cada volta que avancem, uns dies després passa alguna cosa i es criminalitza el moviment independentista. Poc després de les jornades van matar Santoni [exlíder independentista cors]. L'any passat tots els que eren

enemics dins la causa corsa van parlar i compregueren que estaven en la mateixa lluita i que l'estat era qui els havia enemistat i es van perdonar. L'endemà van matar en Jean-Michel Rossi [exlíder independentista cors]. I enguany ha passat el mateix, han matat Santoni després que s'haguera concretat la unió, quan estaven reunides totes les tendències i quan només hi ha un sol FLNC [vegeu requadre], i quan els principals partits independentistes han creat *Indepentzia*.

—*Indepentzia* ara forma part de la plataforma electoral *Corsica Nazione*, però es podria presentar en solitari a les eleccions?

—No. Però si no existira *Corsica Nazione* sí, perquè representen els mateixos objectius.

—És optimista pel futur de Còrsega?

—Sí, però a la llarga. A França han parlat massa de Còrsega perquè ara es quede així. Ara, si no s'avança les cases cauran.

—Es possible que s'acabi la treva?

—... Ara l'estat ha de fer esforços per avançar.

—I si no s'avança?

—Si no s'avança i comencen a endurir la repressió és possible que es trenque la treva. Aquí el que es vol és la pau, i els clandestins també la volen.

—Ara encara hi ha treva, però l'FLNC ha reivindicat alguns atemptats, bo i assegurant que la treva no s'ha trencat.

—N'hi ha hagut un a un policia que passava més temps a buscar el que no havia de buscar que a fer el seu treball. També s'ha atacat aquests que tenen influència i poden construir on volen. Però clar, quan no es respecta la terra les cases cauen. Això és el que s'ha reivindicat. La treva es manté i s'espera que l'estat francès avance.

—I quant es pot esperar?

—Fins que s'acaben les converses de Matignon. Sinó tornarà la guerra.

Oriol Cortacans

Turia

Cultura y Espectáculos
de la Comunidad
Valenciana

Milagro, 7 - 2ª
46003 VALENCIA
Tels.: 96 391 26 01
96 392 25 80
Fax: 96 391 54 16
Correo electrónico:
turia@ctv.es
actosturia@ctv.es
publitoria@ctv.es

www.turiadigital.com

